

Učebné osnovy - HUDOBNÁ VÝCHOVA

Názov predmetu	Hudobná výchova				
Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra				
Stupeň vzdelania	ISCED 2				
Dátum poslednej zmeny	28.08.2023				
UO vypracovala	Mgr. Martina Bartošová, Mgr. Mária Snowická				
Časová dotácia					
Ročník	piaty	šiesty	siedmy	ôsmy	deviaty
Časový rozsah výučby / týž.	1	1	1	1	-
Časový rozsah výučby / roč.	33	33	33	33	-

Charakteristika vyučovacieho predmetu

VŠ Hudobná výchova, 2015, s. 2

Ciele vyučovacieho predmetu:

VŠ Hudobná výchova, 2015, s. 3

Obsahový a výkonový štandard

HUDOBNÁ VÝCHOVA 5. ročník				
Činnosti	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počty hodín	Prierezové témy
<u>Hlasové činnosti</u>	<ul style="list-style-type: none"> ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikulačné cvičenia, dychové a hlasové cvičenia, hry s hlasom pomocné rytmické a intonačné prostriedky cvičenia zamerané na správne držanie tela, dychové cvičenia, artikulačné cvičenia, hlasové cvičenia metricky viazané i metricky neviazané texty a melódie ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku i dĺžku tónov, solmizácia, fonogestika, ručné znaky na vyjadrenie rytmu, grafická notácia, klasická notácia tónové okruhy napr. s-m; l-s-m; l-s-m-d; d'-l-s-m-d; m-r-d; s-f-m-r-d; d'-t-l-s-f-m-r-d; a i...; rytmické slabiky (tá; ti-ti; tá-ja; tá-ja-ja-ja; ti-riti-ri; a i.) 	Žiak dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ✓ hovoriť a spievať podľa zásad hlasovej hygieny v súlade so správnym speváckym držaním tela, technikou správneho speváckeho dýchania, zreteľnou artikuláciou s mäkkým hlasovým začiatkom a použitím vhodného hlasového registra, ✓ hlasom improvizovať a komponovať: melodizovať krátke texty, otextovať krátke melódie, improvizovať krátke dialógy i monológy recitatívneho charakteru, hlasom tvoriť zvukomaľbu k rôznym príbehom a situáciám, ✓ intonovať, rytmizovať, zapisovať a čítať výšku a dĺžku tónu v obmedzených tónových okruhoch, 	10	MDV
<u>Inštrumentálne činnosti</u>	<ul style="list-style-type: none"> elementárne hudobné nástroje a zdroje zvuku, ktoré sú k dispozícii: a) ľudské telo (tlieskanie, plieskanie, dupanie, lúskanie) b) okolité predmety a prírodné materiály vydávajúce zvuk c) vlastnoručne zhotovené nástroje d) Orffove nástroje rytmické (chrastidlo/hrkálka/rumba gule, marakas, ozvučné 	Žiak dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozoznať elementárne hudobné nástroje podľa ich zvuku, vzhľadu i názvu, ✓ technicky správne hrať na elementárnych hudobných nástrojoch, ✓ reprodukovať a produkovať hudbu na nástrojoch, 	8	MDV

	<p>drievka/claves/drevené paličky, drevený blok, rúrový bubienok, drhlo/škrabadlo/reco-reco/guiro</p> <ul style="list-style-type: none"> • e) Orffove nástroje melodické (zvonkohra, xylofón, metalofón, zobcová flauta) • f) slovenské ľudové nástroje (napr. píšťalka, píšťalka-dvojačka, fujara, gajdy, korýtkové husličky, citara, cimbal, ozembuch) • g) dostupné nástroje iných kultúr (napr. bicie nástroje z Afriky, Južnej Ameriky – kongo, bongo) • držanie nástrojov, tvorba tónu • skladby iných autorov • vlastná elementárna improvizácia a elementárna kompozícia: • a) inštrumentálny sprievod k piesni na princípe burdonu • b) ostinata, základných harmonických funkcií • c) predohra, medzihra, dohra k piesni • d) zvukomalebná a scénická hudba • jednoduché modely idiofónov, membranofónov, chordofónov, aerofónov a mirlitónov z prírodných i odpadových materiálov, na ktorých možno demonštrovať konštrukčné princípy nástrojov i princípy vzniku zvuku v jednotlivých nástrojových skupinách 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ vlastnoručne zhotoviť elementárne nástroje a hrať na nich, 		
<u>Aktívne počúvanie hudby</u>	<ul style="list-style-type: none"> • zvuky, šumy, ruchy, hluky, tóny, súzvuky okolitého sveta • vyjadrovacie prostriedky hudby: pulz, metrum, rytmus, tempo melódia, harmónia, agogika, dynamika, farba, hudobná forma skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov • hudba krásna, vznešená, smutná, veselá a ďalšie estetické kategórie blízke životnej skúsenosti žiakov 	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ počúvať sústredene a pozorne, ✓ vnímať okolité zvuky, opísať ich účinky, ✓ poznať riziká poškodenia sluchu, ✓ vedome počúvať ticho, ✓ z okolitých zvukov komponovať zmysluplné celky, (zvukové koláže), ✓ rozlíšiť základné vyjadrovacie prostriedky hudby, 	8	OSR ENV

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ aktívne počúvať hudbu, rozpoznať emocionálno-výrazový potenciál hudby, ✓ verbalizovať atmosféru (charakter) hudby 		
Hudobno-pohybové činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • kultivovaný pohyb, držanie tela, rytmicky korektné pohyby, pohyby vyjadrujúce emocionálno-výrazové charakteristiky hudby • improvizácia • pohybová spontánnosť, uvoľnenosť 	Žiak dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ✓ vyjadriť hudbu pohybom, ✓ identifikovať základné estetické kategórie v hudbe, ✓ pohybovo improvizovať, 	3	OSR MDV
Hudobno-dramatické činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Hudobno-dramatické činnosti, tvorivá dramatika • materiál s dramatickým potenciálom: hudobno-pohybové hry, básne, príbehy, piesne, inštrumentálne skladby, herecké etudy, krátke sekvencie, dialógy a scény • rôzne dramatické žánre, napr. divadlo s hercom, bábkové divadlo, tieňové divadlo, divadlo v maskách • návšteva hudobného divadla, opery, operety, muzikálu a pod., alebo sledovanie predstavenia z videozáznamu 	Žiak dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ✓ syntetizovať svoje hudobné schopnosti, zručnosti a vedomosti do dramatického celku, ✓ nájsť atraktívnu tému, pripraviť scenár, samostatne tvoriť, alebo vyberať z učiteľovej ponuky hudbu, pohyb, tanec, scénu, kostýmy, rekvizity, ✓ koncentrovane a s porozumením sledovať profesionálne hudobnopohybového predstavenie, opísať ho vlastnými slovami i odbornou terminológiou, diskutovať o ňom. 	2	OSR
Opakovanie učiva 5. ročníka	Zhrnutie celoročného učiva	Žiak systematizuje vedomosti a zručnosti.	2	

HUDOBNÁ VÝCHOVA 6. ročník				
Činnosti	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počty hodín	Prierezové témy
Hlasové činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikulačné cvičenia, dychové a hlasové cvičenia, intonačné cvičenia, hry s hlasom • metódy na rozvoj sluchovo-intonačných schopností • obrázky, grafický i notový záznam piesne 	Žiak dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ✓ hovoriť a spievať podľa zásad hlasovej hygieny v súlade so správnym držaním tela, technikou správneho dýchania, zreteľnej artikulácie, s mäkkým hlasovým začiatkom a použitím vhodného hlasového registra ✓ tvorivo pracovať s hlasom – textom, rečou, zvukmi, ✓ hlasom realizovať rytmické a melodické modely, ✓ spievať piesne spamäti, ale i s podpornými pamäťovými prostriedkami (gestá tzv. „ukazovačky“, obrázky, grafická notácia, klasická notácia) 	10	OSR MUV
Inštrumentálne činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • elementárne hudobné nástroje • hra na jednom klasickom hudobnom nástroji (zobcová flauta, keyboard, klavír, gitara a pod.) – začiatočnícka úroveň • jednočiarková oktáva, motívy, jednoduché piesne • jednoduché modely idiofónov, membranofónov, chordofónov, aerofónov a mirlitónov z prírodných i odpadových materiálov, na ktorých možno demonštrovať konštrukčné princípy nástrojov i princípy vznikania zvuku v jednotlivých nástrojových skupinách 	Žiak dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ✓ správne používať elementárne hudobné nástroje so správnym použitím hracieho aparátu s dôrazom na kvalitu tónu, ✓ hrať na klasickom melodickom, alebo harmonickom hudobnom nástroji, ✓ na nástroji zahrať tóny podľa notového zápisu, ✓ vlastnoručne zhotoviť elementárny nástroj a hrať na ňom, 	4	

<p><u>Aktívne počúvanie hudby</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov • skladby svetových a slovenských skladateľov – reprezentantov jednotlivých štýlových období dejín hudby podľa voľného výberu učiteľa (bez chronologickej súvislosti) • skladby aspoň z dvoch rozličných štýlových období dejín hudby • tempo, dynamika, kantiléna, harmónia, kontrast, opakovanie dielov formy • napr. sláčikové kvarteto, dychové kvinteto, komorný orchester, symfonický orchester, cimbalovka, dychovka, rôzne nástrojové zoskupenia v tzv. populárnej hudbe • vybrané skladby významných skladateľov s ukázkami hudobných štýlov v ich typickej podobe, integrácia s literatúrou, výtvarnou výchovou, dejepisom • zoznam vypočutých skladieb v triede napr. na nástenke 	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ aktívne počúvať hudbu, rozpoznať emocionálno-výrazový potenciál hudby, ✓ pri počúvaní hudby spoznať charakteristické prvky konkrétneho štýlového obdobia dejín hudby, ✓ podľa počutia skladby slovne vyjadriť odlišnosti dvoch štýlových období dejín hudby, ✓ verbalizovať atmosféru hudby, ✓ hudbu vyjadriť pohybom, ✓ identifikovať, pomenovať a charakterizovať hudobnovyjadrovacie prostriedky a základné formotvorné prvky podľa počutia, ✓ rozoznať podľa zvuku, vzhľadu i názvu bežné nástrojové zoskupenia v tzv. klasickej hudbe, ľudovej hudbe i v tzv. populárnej hudbe, ✓ poznať niektoré významné diela alebo úryvky z nich, ich názvy, mená autorov v kontexte iných druhov umenia a všeobecných dejín, ✓ pohybom reagovať na počutú hudbu, 	10	
<p><u>Hudobno-pohybové činnosti</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • kultivovaný pohyb, držanie tela, koordinácia častí tela, rytmicky korektné pohyby, pohyby vyjadrujúce emocionálno-výrazové charakteristiky hudby • zmena pohybu v súlade so zmenou formotvorného prvku • pohybová spontánnosť, uvoľnenosť 	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zapamätať si jednoduché choreografie, ✓ pohybovo improvizovať, 	4	
<p><u>Hudobno-dramatické činnosti</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hudobno-dramatické činnosti, tvorivá dramatika 	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ realizovať hudobno-dramatické činnosti, ✓ realizovať hudobno-dramatický projekt podľa princípov tvorivej dramatiky s vkladom vlastnej tvorivosti, fantázie, 	3	

		imaginácie, improvizácie v skupinovej spolupráci.		
	Opakovanie učiva 6. ročníka Zhrnutie celoročného učiva	Žiak systematizuje vedomosti a zručnosti.	2	

HUDOBNÁ VÝCHOVA 7. ročník				
Činnosti	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počty hodín	Prierezové témy
<u>Hlasové činnosti</u>	<ul style="list-style-type: none"> • ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikulačné cvičenia, dychové a hlasové cvičenia, intonačné cvičenia, hry s hlasom • deklamácia, artikulácia • rozšírená hlasová technika – tóny, ruchy, zvuky, efekty • súčasné znenie rozličných rytmických modelov a celkov napr. kánon, quodlibet, burdon, ostinato, spievanie v terciách, v sextách) • improvizácia, elementárna kompozícia, metricky viazané i metricky neviazané texty a melódie 	Žiak dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ✓ hovoriť a spievať podľa zásad hlasovej hygieny v súlade so správnym držaním tela, technikou správneho dýchania, zreteľnej artikulácie, s mäkkým hlasovým začiatkom a použitím vhodného hlasového registra, ✓ spievať rytmicky a intonačne čisto v hlasovom rozsahu primeranom veku, ✓ tvorivo pracovať s textom, rečou, ✓ tvorivo pracovať s hlasom, ✓ hlasom realizovať rytmické a melodické modely, ✓ hlasom realizovať rytmickú polyfóniu, ✓ ovládať jednohlasný spev i elementárne formy viachlasného spevu, ✓ improvizovať a komponovať: melodizovať krátke texty, otextovať krátke melódie, improvizovať krátke dialógy i monológy recitatívneho charakteru, hlasom tvoriť zvukomaľbu k rôznym príbehom a situáciám, 	10	MDV
<u>Inštrumentálne činnosti</u>	<ul style="list-style-type: none"> • elementárne hudobné nástroje • hra na jednom tzv. klasickom hudobnom nástroji (zobcová flauta, keyboard, klavír, gitara a pod.) • jednočiarková oktáva, motívy, jednoduché piesne • elementárna improvizácia, kompozícia • Sachsova-Hornbostelova klasifikácia, nástrojové skupiny symfonického orchestra • jednoduché modely idiofónov, membránofónov, chordofónov, aerofónov a mirlitónov z prírodných i odpadových materiálov, na ktorých možno 	Žiak dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ✓ správne používať elementárne hudobné nástroje, správne používať hrací aparát, ✓ hrať na tzv. klasickom jednom melodickom, alebo harmonickom hudobnom nástroji, ✓ dodržať správny spôsob hry na nástroji, ✓ zahrať na nástroji tóny, motívy, frázy, piesne podľa notového zápisu, 	8	MDV

	demonštrovať konštrukčné princípy nástrojov i princípy vzniku zvuku v jednotlivých nástrojových skupinách	<ul style="list-style-type: none"> ✓ tvorivo pracovať s hudobnými nástrojmi (so zvukom), ✓ zaradiť hudobné nástroje do základnej klasifikácie, ✓ vlastnoručne zhotoviť elementárne nástroje a použiť ich v hudobnom procese 		
Aktívne počúvanie hudby	<ul style="list-style-type: none"> • skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov • skladby svetových a slovenských skladateľov – reprezentantov jednotlivých štýlových období dejín hudby podľa voľného výberu učiteľa (bez chronologickej súvislosti) • identifikačné znaky konkrétneho štýlového obdobia • budovanie triednej databázy odpočutých skladieb – aspoň tri štýlové obdobia • návšteva koncertov a iných hudobných podujatí • kritické myslenie, vkus, hodnoty • stretnutia s umelcami domáceho regiónu 	Žiak dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ✓ aktívne počúvať hudbu, ✓ pri počúvaní hudby rozpoznať charakteristické prvky konkrétneho štýlového obdobia dejín hudby, ✓ z počutej skladby odvodiť a slovne vyjadriť hudobné špecifiká konkrétneho štýlového obdobia, ✓ pri počúvaní hudby odlíšiť od seba dve rozličné štýlové obdobia, ✓ vymenovať koncertné sály, výstavné a muzeálne priestory venované hudbe vo svojom regióne, ✓ vymenovať niektorých významných umelcov a hudobné telesá vo svojom regióne, 	8	OSR ENV
Hudobno-pohybové činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • kultivovaný pohyb, držanie tela, koordinácia častí tela • pohybové stvárnenie hudobno-vyjadrovacích prostriedkov hudby: pulz, metrum, rytmus, tempo • melódia, harmónia, agogika, dynamika, farba, hudobná forma • zmena pohybu v súlade so zmenou formotvorného prvku • pohybová spontánnosť, uvoľnenosť 	Žiak dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ✓ pohybom reagovať na počutú hudbu, ✓ zapamätať si jednoduché choreografie, ✓ navrhnúť pohyb k hudbe, ✓ navrhnúť jednoduché choreografie, ✓ pohybovo improvizovať 	3	OSR MDV
Hudobno-dramatické činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Hudobno-dramatické činnosti, tvorivá dramatika, integrácia s výtvarnou výchovou, literatúrou, príj. inými predmetmi • integrácia s dejepisom 	Žiak dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ✓ podľa vlastných návrhov vytvárať hudobno-dramatické celky, ✓ tvorivou dramatikou zobrazovať charakteristické prvky konkrétneho štýlového a historického obdobia. 	2	OSR
Opakovanie učiva 7. ročníka	Zhrnutie celoročného učiva	Žiak systematizuje vedomosti a zručnosti.	2	

HUDOBNÁ VÝCHOVA 8. ročník			
Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počty hodín	Prierezové témy
<p>Hlasové činnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - syntéza zručností, vedomostí a návykov z ročníkov 5 – 7 ľudové piesne, - autorské piesne, - rytmizované texty, - artikulačné cvičenia, - dychové a hlasové cvičenia, - intonačné cvičenia, - hry s hlasom 	<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spievať intonačne čisto, - tvorivo pracovať s hlasom, 	12	OSR MDV
<p>Inštrumentálne činnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hra na elementárnych hudobných nástrojoch - hra na klasickom hudobnom nástroji (zobcová flauta, keyboard, klavír, gitara a pod.) - elementárna improvizácia, kompozícia - vystúpenie pred obecnosťou (pred spolužiakmi, rodičmi) - školské hudobné teleso, kapela (school band) 	<ul style="list-style-type: none"> - správne používať elementárne hudobné nástroje, - správne používať hrací aparát, - hrať na jednom klasickom štandardizovanom hudobnom nástroji, podľa sluchu a podľa notového zápisu zahrať melodickú líniu,] - tvorivo pracovať s hudobnými nástrojmi (so zvukom), - prezentovať výsledky svojej práce ako sólový hráč, alebo v rôznych inštrumentálnych zoskupeniach, 	6	OSR MUV
<p>Aktívne počúvanie hudby</p> <ul style="list-style-type: none"> - skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov - soprán alt, tenor, bas, detský hlas, ženský zbor, mužský zbor, zmiešaný zbor, detský zbor - nástroje relatívne bežne používané v stredoeurópskej kultúre: napr. flauta, hobo, klarinet, fagot, trúbka, lesný roh, pozauna, tuba, husle, viola, violončelo, kontrabas, klavír, organ, gitara, harfa, cimbál, bežné bicie nástroje napr. sláčikové kvarteto, dychové kvinteto, - komorný orchester, symfonický orchester, cimbaloška, dychovka, rôzne nástrojové zoskupenia v tzv. populárnej hudbe - skladby svetových a slovenských skladateľov – reprezentantov jednotlivých štýlových období dejín hudby podľa voľného výberu učiteľa (bez chronologickej súvislosti), podľa triedneho zoznamu vypočítaných diel z 5. – 8. ročníka 	<ul style="list-style-type: none"> - aktívne počúvať hudbu, - rozoznať podľa farby zvuku ľudské hlasy, - rozoznať podľa farby zvuku, vzhľadu i názvu klasické hudobné nástroje, - rozoznať podľa zvuku, vzhľadu i názvu bežné nástrojové zoskupenia v klasickej hudbe, ľudovej hudbe i v populárnej hudbe, - identifikovať niektoré významné diela alebo úryvky z nich, určiť ich názov, meno autora, - sluchom rozoznať a slovnou vyjadriť najdôležitejšie štýlové odlišnosti stredovekej, renesančnej, barokovej, klasicistickej, romantickej hudby a hudby 20. storočia, - rámcovo poznať periodizáciu dejín európskej hudby, - sledovať plynutie znejúcej hudby v notovom zázname, 	10	OSR MUV

<ul style="list-style-type: none"> - identifikačné znaky konkrétneho štýlového obdobia notové záznamy skladieb pre sólo, pre rôzne komorné zoskupenia i ukážka jednoduchej partitúry pre orchester - názvy štýlových období – gotika, renesancia, barok, klasicizmus, romantizmus, hudba 20. storočia, súčasná hudba - meno jedného skladateľa z obdobia baroka, klasicizmu, romantizmu a žijúceho skladateľa 	<ul style="list-style-type: none"> - orientovať sa v ponuke koncertov a hudobných podujatí vo svojom regióne i na Slovensku, - vymenovať niektorých významných umelcov a hudobné telesá slovenskej a svetovej hudobnej kultúry, - vymenovať koncertné sály, výstavné a muzeálne priestory venované hudbe vo svojom regióne i na Slovensku, 		
<p>Hudobno-pohybové činnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kultivovaný pohyb, držanie tela, koordinácia častí tela, - rytmicky korektné pohyby, - pohyby vyjadrujúce emocionálno-výrazové charakteristiky hudby - zmena pohybu v súlade so zmenou formotvorného prvku - pohybová spontánnosť, uvoľnenosť - valčík, polka, tango, príp. niektoré ľudové párové tance 	<ul style="list-style-type: none"> - pohybom reagovať na počutú hudbu, - zapamätať si jednoduché choreografie, - navrhnúť pohyb k hudbe, - navrhnúť hudbu k pohybu, - navrhnúť jednoduché choreografie, - pohybovo improvizovať, - zatancovať základné krokové schémy štandardných tancov, 	3	OZO MDV OSR
<p>Hudobno-dramatické činnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - syntéza hlasových, inštrumentálnych, hudobno-pohybových a hudobno-vizuálnych činností - kamera, mikrofón, zvukové reproduktory, počítač, projekcia - kritické myslenie - návšteva hudobného divadla, opery, operety, muzikálu a pod. v profesionálnom divadle, alebo sledovanie predstavenia z videozáznamu 	<ul style="list-style-type: none"> - podľa vlastných návrhov vytvárať hudobno-dramatické celky, - príp. zhotoviť a spracovať videozáznam projektu, - diskutovať o vlastnom hudobno-dramatickom projekte, - koncentrovane a s porozumením sledovať profesionálne hudobno-pohybové predstavenie, opísať ho vlastnými slovami i odbornou terminológiou, diskutovať o ňom. 	2	MDV OSR MUV
Opakovanie tematického celku			